

Utbildningsinspektion i Alviksskolan förskoleklass, grundskola årskurs 1–9 och Ulvsundaskolan; förskoleklass, grundskola årskurs 1–2

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	5
Bedömning av förutsättningarna	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Alviksskolan och Ulvsundaskolan och besökt skolorna den 6–8 februari samt den 12-13 februari. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun Alviksskolan och Ulvsundaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Alviksskolan intervjuades elever i årskurs 2, 6 och 9, personal, skolläda och föräldrar med barn i årskurserna 2, 6 och 9. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass och i årskurserna 2, 6 och 9. I Ulvsundaskolan intervjuades elever i årskurs 2, personal samt föräldrar. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass, årskurs 2 samt fritidshemsverksamhet. Skolbarnsomsorgen behandlas inte i denna rapport, utan bedöms i kommunrapporten. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolorna utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Alviksskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	53
Grundskola	634

Ulvsundaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	13
Grundskola	38

Rektorsområdet som består av två skolor, Alviksskolan och Ulvsundaskolan, är beläget i Bromma stadsdel. I Alviksskolan finns verksamhet från förskoleklass till årskurs 9. I skolan finns även verksamhet som är riktad till elever med hörselnedsättning, så kallade hörselklasser. Upptagningsområdet för denna del av verksamheten är hela Storstockholmsområdet. I Alviksskolan finns även tre så kallade internationella klasser med elever som relativt nyligen har anlänt till Sverige. De internationella klasserna omfattar årskurserna 6–9. Ulvsundaskolan som ligger i området Johannesfred omfattar verksamhet från förskoleklass till årskurs 2.

Rektorsområdet är organiserat i 11 enheter, varav skolledningen är en. De övriga enheterna omfattar de olika verksamheterna i såväl Ulvsundaskolan som Alviksskolan. Organisationens kring vilka årskurser enheterna omfattar varierar. Enheterna som omfattar hörselklasserna är organiserade i förskoleklass till årskurs 3, årskurserna 4–6 och årskurserna 7–9. Övriga delen av rektorsområdet är organiserad i årskurserna förskoleklass till årskurs 2, årskurserna 3–5 och årskurserna 6–9.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Alviksskolan och Ulvsundaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Alviksskolans meritvärde och andelen elever som når målen i samtliga ämnen är högre än kommungenomsnittet och riksgenomsnittet.

Det finns dock brister eller behov av förbättringsinsatser på flera områden. Flera av de brister som finns i skolorna rör tillgång till undervisning och de beslut som skall fattas kring olika stödåtgärder för elever. Rektorn tar inte fullt ut ansvar för att verksamheten sker enligt gällande förordningar då rektorn överlåtit ansvaret för rektors uppgifter till andra.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Alviksskolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolornas arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förord-

ningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).

- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång för elev tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Alviksskolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elever i behov av studiehandledning på modersmål får inte detta behov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Alviksskolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn ingår inte som ledamot i elevvårdskonferensen (3 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte för alla elever som behöver det (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Undervisningen i moderna språk ges inte i enlighet med bestämmelserna (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri i Alviksskolan (4 kap. 4 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolorna bör förbättra sitt arbete kring elevernas kännedom om målen.
- Alviksskolans värdegrundsarbete bör utvecklas.
- Rektorn bör ta ansvar för att Alviksskolans resultat diskuteras och analyseras av hela personalgruppen.
- Skolorna bör utveckla sitt arbete för att ge eleverna ett successivt större inflytande över verksamheten.
- Alviksskolans arbete för att ge elever i behov av särskilt stöd bör förbättras.
- Alviksskolans arbete kring likvärdig bedömning och betygssättning bör utvecklas.
- Skolornas systematiska kvalitetsarbete bör förbättras och hela personalgruppen bör involveras i utveckling och analys av skolans resultat.
- Rektors ansvar för den pedagogiska utvecklingen bör förbättras och rektors förtroenhet med det dagliga arbetet behöver stärkas.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) föreskriver vikten av att skolan är tydlig i fråga om mål och innehåll som en förutsättning för elevers rätt till inflytande. Inspektionen visar att elevernas kännedom om målen varierar och att denna variation är lärarberoende. Det finns elever i årskurs 2 som har ett naturligt förhållningssätt till mål att uppnå och som enkelt kan förklara varför de har vissa mål i sin individuella utvecklingsplan. Dessa elever upplever det som positivt att de under elevens val kan välja arbetsområden som utvecklar de mål som finns i deras individuella utvecklingsplaner. Elever i årskurs 9 skildrar också hur de med hjälp av sina lärare ständigt blir påminda om målen i de olika ämnena. De elever i de högre årskurserna, som tillsammans med lärarna får planera ett arbetsområde, lägger stor vikt vid kännedom om målen. Utöver dessa goda exempel har inspektörerna mött flera elever som ger uttryck för frustration då de efterfrågar mål och betygskriterier i vissa ämnen, men aldrig får något gehör av läraren. Eleverna beskriver en diskrepans i sitt engagemang för ett ämne relaterat till om de vet målen eller inte. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra sitt arbete med att klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har.

I de nationella kursplanerna finns mål att uppnå i alla ämnen för årskurs 5 och 9. I skolorna genomförs vid flera tillfällen diagnoser och prov för att bedöma elevernas kunskapsutveckling inom läsutveckling och matematik. Alviksskolan genomför de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurserna 5 och 9. Resultaten av dessa olika prov och diagnoser är inte kända av skolornas personal. Enskilda lärare har ibland intresserat sig för att analysera och diskutera måluppfyllelsen i något ämne utifrån resultaten av de nationella proven, men skolorna har inga rutiner för att redovisa och analysera hur väl eleverna uppnår målen. Inte heller Alviksskolans betygsresultat är någonting som diskuteras i Alviksskolan. Då måluppfyllelsen i årskurs 9 torde vara resultatet av skolornas samlade insatser, bedömer inspektörerna att hela personalgruppen bör involveras i utvärdering och analys av skolans resultat. Då systematiska uppföljningar och utvärderingar av Alviksskolans resultat i samtliga ämnen saknas, bedömer inspektörerna att detta måste åtgärdas.

Tabell 1 Resultatmått för elever i årskurs 9

	Skolan			Kommunen ¹			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärdet ²	239	239,9	234,2	220,2	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) som nått målen i alla ämnen	84,8	81,9	81,3	75,1	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationella progr. ³	95,2	96,8	90,7	89,4	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

¹ Samtliga kommuner i skolan, inklusive fristående skolor.

² Meritvärdet beräknas på de 16 bästa ämnesbetygen i elevens slutbetyg (Godkänd räknas som 10 poäng, Väl Godkänd som 15 poäng och Mycket Väl Godkänd som 20 poäng). Det möjliga maxvärdet är 320 poäng.

³ För att en elev skall vara behörig till gymnasieskolans nationella program krävs lägst betyget Godkänd i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

I tabell 1 redovisas nationell statistik som beskriver Alviksskolans måloppfyllelse. Skolans resultat gällande meritvärdet och andelen som nått målen i samtliga ämnen visar att Alviksskolans resultat i årskurs 9 är högre än resultaten i kommunen och i riket. I sammanhanget skall emellertid uppmärksammas att var tionde elev i Alviksskolan inte är behörig att söka nationellt program.

Normer och värden

Enligt läroplanen skall eleven i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. Inspektörerna har mött elever som trivs i respektive skola och som uppskattar att det finns utrymme för olikheter. Eleverna i Alviksskolan är medvetna om att det inom skolan finns olika verksamheter och att de har olika förutsättningar. Inspektörerna upplever att eleverna respekterar varandras olikheter och har en positiv inställning till varandra. Eleverna i de högre årskurserna i hörselklasserna ger emellertid uttryck för viss avsaknad av umgänge med den övriga skolan och de tycker att placeringen av deras undervisningslokaler bidrar till ett utanförskap. I elevintervjuer framkommer att många elever i Alviksskolan uppskattar de satsningar som skolan gör för att eleverna skall få en större förståelse för varandra. Ett exempel på en sådan satsning är Minilyftet som bland annat innebär att elever från hörselklasser och andra klasser träffas för att ha undervisning tillsammans eller att elever från hörselklasser informerar om sina särskilda förutsättningar i skolan. Eleverna i Ulvsundaskolan upplever att skolans stormöten är en viktig samlingspunkt där de antingen diskuterar skolgemensamma saker som trivsel och trygghet eller att eleverna framträder inför varandra. Inspektörerna bedömer att skolorna uppnår goda resultat när det gäller normer och värden.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolorna bedriver ett arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna. Arbetet består av både förebyggande insatser och en beredskap för att hantera kränkande behandling. Både elever och föräldrar är väl insatta i skolornas värdegrundsarbete. Mycket av det förebyggande arbetet bygger på skolornas kamratstödjare som skall uppmärksamma om det är någon elev som inte trivs i skolan. Varje klass har två kamratstödjare som regelbundet träffar vuxna för att dela med sig av sina erfarenheter. Framförallt eleverna i de yngre årskurserna tycker att kamratstödjarna fyller en viktig funktion. Det finns en medvetenhet bland de yngre eleverna om hur man löser konflikter och eleverna känner sig tryggt förvissade om att de vuxna agerar vid behov. Denna trygghet upplever inte alltid eleverna i de högre årskurserna. Eleverna i årskurs 6 ger uttryck för att de ibland tvingas ta ett allt för stort ansvar att själva reda ut konflikter, även när de signalerar till lärarna att de behöver hjälp. Eleverna menar att de ibland vill att de vuxna skall agera tydligare. Elever uttryckte det som att ”vad hjälper det oss elever att de pratar om vår lektion, om de inte gör någonting”. Inspektörerna bedömer att Alviksskolans värdegrundsarbete bör utvecklas så att alla elever omfattas i det.

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som trädde i kraft den 1 april år 2006, skall varje skola upprätta en likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorsområdet har en likabehandlingsplan som är gemensam för de båda skolorna. Det framkommer vid intervjuer i skolorna att varken elever, föräldrar eller personal har kännedom om att det finns en likabehandlingsplan och de har inte medverkat vid framtagandet. Inspektörerna bedömer det som en brist att varje skola inte har en egen likabehandlingsplan samt att varken personal eller elever har medverkat vid framtagandet av likabehandlingsplanen.

Alla klasser i de båda skolorna har tid avsatt för klassråd och det finns representer från alla klasser i skolornas elevråd. Flertalet av de elever som inspektörerna har talat med upplever att klassrådet till största delen består av information från läraren eller att det överhuvudtaget inte genomförs några klassråd. Det gör även att elevrådet spelar en mindre viktig roll. Det finns emellertid klasser där klassråden tas på allvar och där det finns en tydlig dagordning med vissa stående punkter, som till exempel elevinflytande. Utifrån de goda exempel som finns inom skolorna bedömer inspektörerna att skolorna bör utveckla sitt arbete för att ge eleverna ett successivt större inflytande över verksamheten.

Elever upplever överlag att de har möjlighet till inflytande över sitt eget lärande, även om de möjligheter som ges är lärarberoende. Elever i de högre årskurserna kan se tydliga skillnader i sitt eget engagemang inom olika arbetsområden. I undervisningen där de själva är medaktörer vid planeringen finns det också ett mycket större engagemang bland eleverna. Bland annat lyfter eleverna fram lektioner i idrott och hälsa där de själva får planera en lektion och där de direkt efteråt får respons på planeringen och genomförandet. I de klasser i Alviksskolan där eleverna är med i planeringsråd upplever eleverna att de tar ett stort personligt ansvar för sina studier i och med att de har inflytande över sin utbildning. I ett planeringsråd ansvarar några elever och berörda lärare för planeringen av ett arbetsområde. Vid planeringen utgår de alltid från aktuella styrdokument som läroplan och kursplaner. Planeringen mynnar ut i en överenskommelse där elever och lärare skriver under att de är samstämmiga i planeringen. Både elever och lärare uppger att denna överenskommelse bidrar till ett ökat ansvarstagande, både bland elever och lärare. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med att ge eleverna ansvar för innehållet i sin utbildning är bra. I sammanhanget vill inspektörerna särskilt framhålla planeringsrådet som ett positivt exempel på elevinflytande.

Individanpassning och stöd

Enligt skollagen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. I Alviksskolan finns forum, elevvårdsgrupper, dit lärare kan vända sig för att konsultera och diskutera stöd. Vid dessa forum finns speciallärare eller specialpedagoger samt representer från skolans elevvårdsteam. Elevvårdsteamet består av skolsköterska, psykolog och kurator. Samtliga intervjuutsagor bekräftar också att skolan genom sina rutiner mestadels tidigt upptäcker de elever som är i behov av särskilt stöd. Skolans elevvårdsgrupper uppger dock att det finns elever vars stödbehov inte uppmärksammas förrän i samband med betygssättning i årskurs 8. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet för att säkerställa att elevers stödbehov upptäcks och att adekvata stödinsatser vidtas.

I Alviksskolan finns två resursenheter, Studion som riktar sig till elever i årskurserna F–5 och rum 312 som riktar sig till eleverna i årskurserna 6–9. Personalen i Studion har ett nära samarbete med klassläraren för att anpassa undervisningen till elevens förutsättningar både i klassrummet och när eleven vistas i Studion. I de högre årskurserna är det särskilda stödet förlagt till rum 312. Skolans elevvårdsgrupper ger uttryck för att samarbetet mellan speciallärare och ämneslärare i de högre årskurserna inte är lika välfungerande som i de lägre årskurserna. Särskilt stöd skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Om det finns särskilda skäl, får sådant stöd i stället ges i en särskild undervisningsgrupp. Styrelsen, eller den styrelsen delegerat beslutet till, fattar efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Av beslutet skall det framgå att beslutet kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Inspektörerna poängterar att det inte är gruppen i sig som är särskild undervisningsgrupp, utan hur den enskilde elevens undervisning utformas. Resursenheten kan vara en organisation av stödundervisning för en elev medan det är en särskild undervisningsgrupp för en annan elev till exempel om eleven har huvuddelen av sin undervisning i gruppen. Under inspektionen framkommer att flera elever tillbringar sin mesta tid i resursenheten 312 utan att det finns beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Alla elever har en klasstillhörighet men elever uppger att det är endast sporadiskt som de har kontakt med och undervisning i sin klass. I Alviksskolan finns så kallade internationella klasser där elever som är nyanlända till Sverige får sin undervisning. För elever placerade i internationell klass saknas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Inspektörerna bedömer det som en brist att beslut om särskild undervisningsgrupp saknas i Alviksskolan. För elever i internationella klasser skall också åtgärdsprogram skrivas för de olika stödåtgärder som eleverna har. Alla elever i skolans internationella klasser har inte åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer det som en brist.

Om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar får styrelsen besluta om anpassad studiegång för eleven. Därvid får avvikelser göras från timplanen. I Alviksskolan finns elever som har anpassad studiegång, men det saknas beslut om detta. Inspektörerna bedömer det som en brist.

Studiehandledning på modersmål är en stödåtgärd som elever med annat modersmål än svenska har rätt till. Behovet av denna stödåtgärd bedöms av rektorn. Av intervjuutsagor framkom att studiehandledning ges i viss utsträckning, men inte till alla elever som är i behov av stödåtgärden. Inspektörerna bedömer det som en brist.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Dokumentation är ett viktigt redskap för att följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Denna dokumentation skall även ligga till grund för den individuella utvecklingsplan som alla elever skall ha. Den individuella utvecklingsplanen skall sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I Alviksskolan har inte alla elever en individuell utvecklingsplan, vilket måste åtgärdas.

I skolorna utvärderas elevernas kunskapsutveckling olika i de olika enheterna. I de lägre årskurserna är portfolion ett viktigt verktyg för att synliggöra elevens kunskapsutveckling. Eleven diskuterar då måluppfyllelsen tillsammans med läraren och eleven själv får utvärdera sitt arbete. I de högre årskurserna används

portfolion endast sporadiskt och då ofta endast som en samlingspärm. Bedömningar av elevernas kunskapsutveckling i de högre årskurserna baseras på elevers muntliga och skriftliga prestationer. Eleverna upplever det som mycket positivt med de betygssamtal som flera lärare har. ”Då kan man tillsammans med läraren resonera om varför man får ett visst betyg” som en elev uttryckte det.

För att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning krävs ständigt återkommande professionella samtal kring detta. I Alviksskolan finns inga rutiner för hur skolan skall säkerställa en rättvis och likvärdig betygssättning, utan det är upp till den enskilda läraren att försöka samarbeta med kollegor kring bedömning och betygssättning. Inspektörerna bedömer att Alviksskolans arbete kring likvärdig bedömning och betygssättning bör utvecklas.

Om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret skall betyg inte sättas i ämnet. I dessa fall skall ett skriftligt omdöme ges som skall beskriva elevens studieutveckling och innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden. Inspektionen visar att Alviksskolan skriver skriftliga omdömen, men det finns inte några rutiner i skolan för hanteringen av dessa. Skolan kan ta hjälp av Skolverkets allmänna råd och kommentarer om likvärdig bedömning och betygssättning i sitt arbete med skriftliga omdömen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

En skolas kvalitetsarbete skall syfta till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder. För att förbättringar skall bestå och kvaliteten höjas behöver utvecklingen följas över tid. I rektorsområdets gemensamma kvalitetsredovisning och verksamhetsplan beskrivs rektorsområdets femåriga utvecklingsstrategi som kallas Trappan. Vid personalintervjuer framstår att kännedom om Trappan och dess mål varierar. Flertalet har endast en vag uppfattning om skolans utvecklingsmål och ingen tillfrågad vet var i femårsperioden som de befinner sig eller hur skolan kontinuerligt utvärderar måluppfyllelsen av Trappans utvecklingsområden. Inspektionen visar även att till exempel ett av skolans mål; att alla elever skall ha en portfolio, inte är förankrat i verksamheten. Enligt intervjuut-sagor arbetar de olika enheterna för att utveckla sin verksamhet, men det skolövergripande perspektivet upplevs inte som viktigt av personalen.

Enligt förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. Rektorsområdet har en kvalitetsredovisning för år 2006. Redovisningen innehåller mål och en beskrivning av den tidigare nämnda Trappan. Av kvalitetsredovisningen går det emellertid inte att utläsa i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och åtgärden som presenteras för att öka måluppfyllelsen är Trappan. Tidigare har beskrivits att förankringen av Trappan är bristfällig bland personalen. I intervjuer med personal framkommer att kvalitetsredovisningen inte är känd av all personal och därmed inte ett viktigt verktyg i skolans verksamheter. Personal, föräldrar och elever har inte medverkat vid framtagandet av kvalitetsredovisningen, vilket de enligt förordningen skall. Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsarbete bör systematiseras och förankras hos personalen samt att kvalitetsredovisningen måste förbättras.

Ledning och intern kommunikation

Enligt skollagen skall rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare anges i läroplanen att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Ledningsgruppen för Alviksskolan och Ulvsundaskolan består av rektorn och fyra biträdande rektorer. Rektorsområdet är organiserat i 11 enheter, varje enhet leds av en enhetsledare. Av skolornas dokumentation framgår att de biträdande rektorerna har en ”delegation av rektors ansvar enligt Lpo-94 och rektors ansvar enligt förordning och lag”. Samstämmiga intervjuuppgifter visar också att det är de biträdande rektorerna eller enhetsledarna som i praktiken utför den övervägande delen av de uppgifter som ingår i rektorns ansvar, till exempel elevvård, pedagogisk ledning, uppföljning och utvärdering av utvecklingsinsatser. Det är möjligt för rektor att delegera arbetsuppgifter, men inte det ansvar som tillkommer rektorn enligt skolförfattningen. Inspektörerna bedömer att rektorn bör förbättra ansvarstagandet för skolornas pedagogiska utveckling och att rektors förtrogenhet med det dagliga arbetet behöver stärkas.

För behandling av elevvårdsfrågor skall det finnas en elevvårdskonferens för rektorns arbetsområde. Rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. I rektorsområdet deltar rektorn endast undantagsvis i elevvårdskonferens vilket är en brist som måste åtgärdas.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan och skall ges istället för svenska om eleven bedöms behöva sådan undervisning. Behovet skall bedömas av rektor. Utifrån intervjuer med personal och föräldrar uppfattar inspektörerna att det i rektorsområdet finns ett behov av undervisning i svenska som andraspråk, men att den inte alltid ges. Ibland ses svenska som andraspråk som stöd i svenska. Inspektörerna bedömer det som en brist att inte alla elever som är i behov av svenska som andraspråk får undervisning i ämnet.

Som språkval erbjuds eleverna att välja mellan spanska, franska, tyska, teckenspråk och svenska och engelska, så kallad SvEn. Under inspektionen har det framkommit att i SvEn används tiden även till läxläsning och stöd i andra ämnen vilket strider mot författningarna.

Enligt skollagen skall utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. Under innevarande läsår i Alviksskolan har avgifter förekommit på drygt 400 kronor för en skidresa inklusive hyra av utrustning. Eleverna i årskurs 9 betalar en frivillig avgift på 500 kronor för en fjällvandring och eleverna får även täcka kostnaderna för behövlig utrustning för fjällvand-

ringen. Inspektörerna bedömer att dessa belopp inte kan anses vara sådana obetydliga kostnader som kan anses vara förenligt med skollagen. I kommunrapporten finns Skolverkets samlade bedömning av avgifter i kommunen.

Personal

Generellt sett har rektorsområdet god tillgång till personal som har utbildning för den undervisning som de bedriver. Inspektörerna vill emellertid i sammanhanget påpeka att det i vissa klasser inte finns någon lärare med utbildning för den undervisning som de bedriver och uppmanar rektorn att ytterligare sträva efter att anställa personal med utbildning för den undervisning som de bedriver.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Malin Lundquist

Eleonor Duvander

Birgitta Knutsson Rodhin